

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבת-תולדות מאת קורד השבועון, תחת הכותרת "11 קברים ב" דרר", ללוחמי חירות ישראל שסופצו את בתי-המלאכה של הרכבת כחיפה, במסגרת מדיניות השבועון כאותה עת להציג את תולדות המאבק לעצמאות בעיניים אוכייקטיביות יותר. ככתבה מנותחת הפעולה, שתוכנה כירי קצין-המפצעים של הלחייה נתקב בנאי המכונה "מזול", ואשרה עליידי חברי מרכז לחייה - נתן פורדמן וליון-מר ויצחק יורניצקי.

צוות כתבי "העולם הזה" לפני 25 שנים ערך, "חקירה מיוחדת" על אחד מיישובי הסוכנות היהודית באותה תקופה, תחת הכותרת "אליקים: כפר גוספלי" כפירדה, "להבות במרחב" פורסם החלק השלישי בה, שהוקדש למאבק העצמאות שניהלה פורדמן מול ב" מיסטר הקולוניאלי הבריטי, תחת הכותרת "אללה ומיסטר האו לחמים על המודאן" כמדור, "מישפט" סקירת המסעות את עירקרו של דוד יעקובוביץ, שנאשם כרצח דניאל פסקווי

העולם הזה 764 תאריך: 19.6.52

תיאטרון

ילדותיות שנייה

במאבק היה כתביעת שהוצא לאור על-ידי כמה צעירים בשנתיים האחרונות לפני המלחמה, והוא התקין בלי רחמים את "הזקנים" וטען שהם כופים על הצעירים בכל שיטחי החיים השקפה-עולם גלותית, במקום להניח לצעירים לפתח את השקפת החיים הארצישראלית שלהם.

מכל הרשימות שהופיעו במאבק לא עורר אף קטע אחד אותה מידת רוגז כמו המערכון הקצר של י. אדוניקס, ילדותיות שנייה. כי ילדותיות שנייה גילה, בסארודיה חריפה, את המצב השורר בתיאטראות ה"וותיקים. גיבוריו היו מיתה וביגודי, זוג שחקנים זקנים, כל אחד מהם סבור כי הוא עדיין יכול לשחק תפקיד ראשי ב" מחזה רומיאו ויוליה, אולם בן (או בת) זוגו זקן (או זקנה) מדי. לכן קוראת מיתה לשחקן צעיר, וביגוד קורא לשחקנית צעירה. אולם התיאטרון הוא קואופרטיב (כמו בהבניה), ושום החלטה אינה יכולה להתקבל מבלי ששניהם יסכימו לה. לכן הם משלימים, לבסוף, ומחליטים בכל-זאת ל"שחק את זוג המאהבים הצעירים.

איש בורעות רעותו. כשניגש מיכאל אל אלמו לבנים את המחזה, נתקל בקושי: הוא קצר מכדי שימלא ערב, ולכן חיבר מערכה שנייה, שאינה קשורה כימעט ל"מערכה הראשונה. ביגוד נפרד ממיחה, הנושטת בייאוש את הבמה. אך לבסוף, כעבור כמה הברקות, חוזרים הם כמובן איש לזרועות רעותו בחסות ליש, מנהל התיאטרון.

אנשים

● שלושה שבועות אחרי גניבת תפוצי ערך בשווי 35 אלף לירות ממויאון בצלא, עצרה מיסטרת ירושלים את הקריקטוריסט מנחם גפן, איש כפר יחזקאל, לשעות מיספר, כחשוד בגניבה. סיבות החשד (שהופרז): גפן הופיע אצל שומר בצלא, לעג על הגניבה שאירעה מתחת לאפו, ו"נתבקש על-ידי שוטר-חרש ששהה במקום, להסתלק. כשחזר על משובתו בשנית, לא פיקפקה עוד המיטרה וחסדה בו בביצוע העבירה. שיבעה שוטרים לבושי אורחית הקיפו את גפן וסליקוהו מאולם בצלא למכונת המיטרה. גפן שוחרר רק אחרי שהוכיח שבלי הגניבה שהה בגיבועתים, הרחוקה 70 ק"מ מירושלים, בבית הקריי קטוריסטן-הצעיר שמעון צבר.

● מנהיג חרות מנחם בגין, שיצא לאירוטה למסע חרם על גרמניה, נפגש עם שונא-גרמנים אחר, הגנרל שארל דה-גול. הפגישה ארכה שעה ורבע במקום רבע-השעה שנקבעה מראש, כשבגין (היו דע צרפתית) מדבר עיברית, לפי בקשת המיוחדת של הגנרל.

הממשלה

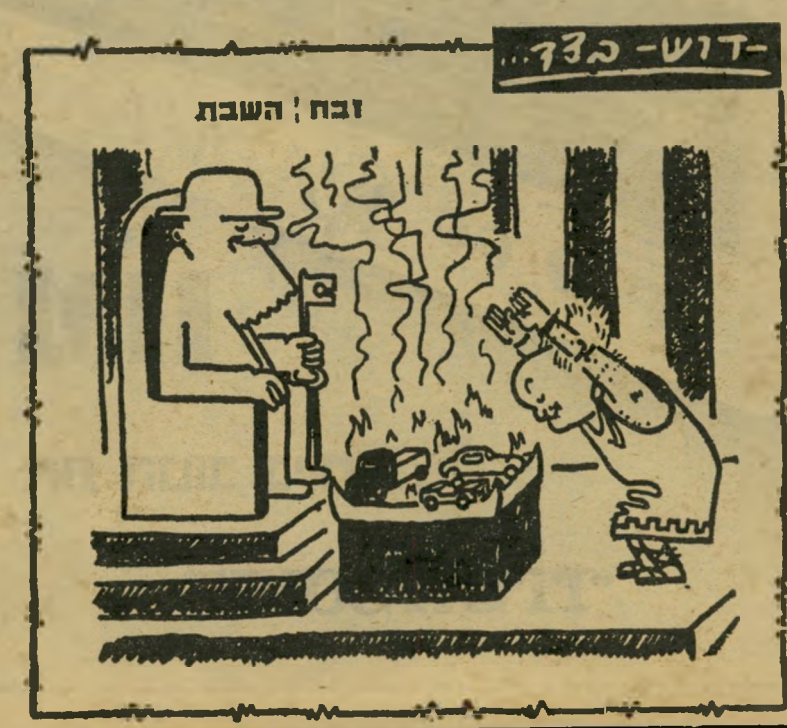
המסוה ירד

שבוע ימים אחרי שהממשלה הודיעה על הוראותיה החדשות לחיסכון במשק התח"כ בורה, הורד בגלוי המסוה מעל מסרתה האמיתית. כשניגשו רופאים, עיתונאים ו"משרתי-ציבור חיוניים אחרים למישרד התחבורה לקבל הקלות, הודו הפקידים ב" גלוי: אפשר לתת הקלות בכל ימות ה" שבוע, איאפשר לתת שום הקלות בשבת, כי תפקידו האמיתי של ההסדר החדש הוא לספק את הגוש הדתי, אשר שריהתחבורה * הוא נציגו העיקרי בממשלה **.

ככל שהתעמקו הכלכלנים יותר בהגבלות החדשות, כן הן גיראו להם מפקקות יותר. תחת להגביר את פידיון העבודה ואת הניצול המכסימאלי של משק המכונות, יהיה ה" פעט ההגבלות הפוכה בדיוק: להוריד את תפוקת מכונות-המשא ב-28% ולהעלות ב" אותו אחוז את מחיר תחבורת המשא וה" נוסעים.

אפילו דבר, עיתון מפא"י, ראה צורך לתקוף את ההחלטה. כותב הוא: "אילו הגענו להכרת, למשל, לצמצם את צריכת הטבק... האם היינו מרשים לשר המעוניין לאסור את העישון ביום השבת?" מה שאין דבר התמים מסביר: כיצד יכול שריהתחבורה הדתי להוציא את ההוראה בלי הסכמת ראש-הממשלה המפא"י - ומה המחיר ששילם עבור ההסכמה.

* לפני 25 שנה, פעלה מערכת החינוך על בסיס של זרמי-חינוך שהשתייכו ל" מיפגות פולישיות. ** צ"כ, המשמשת כיום כאחד ממרכיבי הליכוד. *** דוד בגין-גוריון. **** אבא אבן.

אחרי שנים מיספר במיקצוע, נדמה לי שהעולם מסובך הרבה פחות מאשר הפילד-סופים סבורים. למעשה יש רק שני סוגי בני-אדם. בני הסוג הראשון הם אלה ה" פורצים בצעקות, דוש, אתה חייב לצייר קריקטורה שלי!" מייד אחרי שנודעת להם זהותי. בני הסוג השני רק חושבים על זאת: גם הם היו רוצים בקריקטורה, אך מתוך נימוסיות יתירה הם בגלל ביישנותם הרבה יותר אינם מגלים את מחשבותיהם.

ברור מאליו שאני מסמטס הרבה יותר את בני הסוג השני, ויתר-על-כן אני מבקש מהם להמשיך בדרכם וזאת. אפילו היו עוברים לסוג הראשון ומבקשים ממני קריי קטורה, לא הייתי עושה זאת. כי אני אינני מצויר קריקטורות. הסיבה היא פשוטה: אינני קריקטוריסטן. לפחות לא במובנה ה" מל של המילה.

וזאת היא אחת הנקודות שהייתי רוצה להבהיר. נקודה שנייה היא דיעה הנשמעת לעיתים קרובות למדי: "בחי דוש מצוין השבוע, יש רק דבר אחד - אין ממה לצחוק!" למה יפריע דבר זה? לא הת' כוונתי כלל לעשות את הקריקטורה מצ' חיקה.

אני בכלל לא מבין מה, למשל, מצחיק, כאשר אני מצויר את האינפלציה כמיט' לצתיים ענקית (לדייק: לווייתן) כשאחד משרינו עומד בלועה ומכריז בקול רם ככל האפשר שהוא יחסל את האינפלציה. אין זאת בדיחה. אני התכוונתי לכך בריצינות ולא רציתי לדגדג את בתי-השחי שלך. אולם בכל-זאת קורה שאנשים צוחקים ללא ספק יש כגן מיקרה של מיקרות מוחלטת. כי אני כגן אינני הומוריסטן, וזאת היא הנקודה השנייה שרציתי שתדעו עליה. וכשני אתה רשאי לשאול שאלה: "אם אינך קריקטוריסטן ואם אינך הומוריסטן, למה אתה שם את הצוירים הקטנים האלה בהעולם הזה מדי שבוע? אגלה לך את הסוד. קודם כל, כיוון שתמורת צוירים קטנים אלה אני מקיים את עצמי, סוף-סוף לכל אדם יש זכות לקיים את עצמו. דבר גוסף, בעזרת הצוירים הקטנים האלה אני יכול להביע את דעתי על דברים שונים, וסוף-סוף, כל אדם אוהב להביע את דעתו על דברים שונים וזה הכל.

דוש-העם

עסקים (מיפגותיים) כרגיל

כחץ ניגנו העיתונים הבריטיים מארש-אבל עצוב, והתכוונו להלווייה. הם הודיעו

● כיום ח"כ הליכוד זויר הכנסת יצחק שמיר. ** לפני 25 שנה היתה הוצאה להורג בתוקף, ויעקובוביץ ניצל ממנה ב" תוקף פסק-דין זה. מאוחר יותר הוא שוחרר מרצוץ תקופת מאסר-עולם, קודם זמנו, ו" התבגר בפלילים באופנים שונים.